

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

॥ సుందరకాండం ॥

ఏకాదశః సర్గః

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

---

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
ఏకాదశః సర్గః

నాసౌ సీతేతి నిశ్చిత్స్య హనుమతా పునరంతఃపురే పానభూమౌ చ సీతాయా
అనుసంధానం తన్మనసి ధర్మలోపాశంకా తస్యాః స్వతో నివారణం చ

అవధూయ చ తాం బుద్ధిం బభూవావస్థితస్తదా |
జగామ చాపరాం చింతాం సీతాం ప్రతి మహోకపిః || 5.11.1 ||

న రామేణ వియుక్తా సా స్వప్తుమర్హతి భామినీ |
న భోక్తుం నాప్యలంకర్తుం న పానముపసేవితుం || 5.11.2 ||

నాన్యం నరముపస్థాతుం సురాణామపి చేశ్వరం |
న హి రామసమః కశ్చిద్ విద్యతే త్రిదశేష్వపి || 5.11.3 ||

అన్యేయమితి నిశ్చిత్స్య భూయస్తత్ర చచార సః |
పానభూమౌ హరిశ్రేష్ఠః సీతాసందర్శనోత్సుకః || 5.11.4 ||

క్రీడితేనాపరాః క్లాంతా గీతేన చ తథాపరాః |
నృత్యేన చాపరాః క్లాంతాః పానవిప్రహతాస్తథా || 5.11.5 ||

మురజేషు మృదంగేషు చేలికాసు చ సంస్థితాః |
తథాఽఽస్తరణముఖ్యేషు సంవిష్టాశ్చాపరాః స్త్రియః || 5.11.6 ||

అంగనానాం సహస్రేణ భూషితేన విభూషణైః |
రూపసంలాపశీలేన యుక్తగీతార్థభాషిణా || 5.11.7 ||

దేశకాలాభియుక్తేన యుక్తవాక్యాభిధాయినా |
రతాధికేన సంయుక్తాం దదర్శ హరియూథపః || 5.11.8 ||

అన్యత్రాపి వరస్త్రిణాం రూపసంలాపశాయినాం |
సహస్రం యువతీనాం తు ప్రసుప్తం స దదర్శ హ || 5.11.9 ||

దేశకాలాభియుక్తం తు యుక్తావాక్యాభిధాయ తత్ |
రతావిరతసంసుప్తం దదర్శ హరియూథపః || 5.11.10 ||

తాసాం మధ్యే మహాబాహుః శుశుభే రాక్షసేశ్వరః |
గోష్ఠే మహతి ముఖ్యానాం గవాం మధ్యే యథా వృషః || 5.11.11 ||

స రాక్షసేంద్రః శుశుభే తాభిః పరివృతః స్వయం |
కరేణుభిర్యథారణ్యే పరికీర్ణో మహాద్విపః || 5.11.12 ||

సర్వకామైరుపేతాం చ పానభూమిం మహాత్మనః |
దదర్శ కపిశార్దూలస్తస్య రక్షపతేర్గృహే || 5.11.13 ||

మృగాణాం మహిషాణాం చ వరాహాణాం చ భాగశః |
తత్ర న్యస్తాని మాంసాని పానభూమౌ దదర్శ సః || 5.11.14 ||

రౌక్మీషు చ విశాలేషు భాజనేష్వప్యభక్షితాః |
దదర్శ కపిశార్దూలో మయూరాః కుక్కుటాంస్తథా || 5.11.15 ||

వరాహవార్ధ్రాణసకాః దధిసౌ వర్చలాయుతాః |
శల్యాః మృగమయూరాంశ్చ హనుమానన్వవైక్షత || 5.11.16 ||

కృకలాః వివిధాంశ్చ గాంఢశకానర్ధభక్షితాః |
మహిషానేకశల్యాంశ్చ మేషాంశ్చ కృతనిష్ఠితాః || 5.11.17 ||

లేహ్యనుచ్ఛావచాః పేయాః భోజ్యాన్యుచ్ఛావచాని చ |
తథాప్లవణోత్తంసైర్వివిధై రాగఖాండవైః || 5.11.18 ||

మహానూపురకేయూరైరపవిధైర్మహాధనైః |

పానభాజనవిక్షిప్తైః ఫలైశ్చ వివిధైరపి || 5.11.19 ||

కృతపుష్పోపహారా భూరధికాం పుష్యతి శ్రియం |

తత్ర తత్ర చ విన్యస్తైః సుశ్లిష్టశయనాసనైః || 5.11.20 ||

పానభూమిర్వినా వహ్నిం ప్రదీప్తేవోపలక్ష్యతే |

బహుప్రకారైర్వివిధైర్వరసంస్కారసంస్కృతైః || 5.11.21 ||

మాంసైః కుశలసంయుక్తైః పానభూమిగతైః పృథక్ |

దివ్యాః ప్రసన్నా వివిధాః సురాః కృతసురా అపి || 5.11.22 ||

శర్కరాసవమాధీక పుష్పాసవఫలాసవాః |

వాసచూర్ణైశ్చ వివిధైర్మృష్టాస్తైః పృథక్ పృథక్ || 5.11.23 ||

సంతతా శుశుభే భూమిర్మాల్యైశ్చ బహుసంస్థితైః |

హిరణ్మయైశ్చ కలశైర్భాజనైః స్ఫటికైరపి || 5.11.24 ||

జాంబూనదమయైశ్చాన్యైః కరకైరభిసంవృతా |

రాజతేషు చ కుంభేషు జాంబూనదమయేషు చ || 5.11.25 ||

పానశ్రేష్ఠాం తథా భూమిం కపిస్తత్ర దదర్శ సః |

సోఽపశ్యచ్ఛతకుంభాని సీధోర్మణిమయాని చ || 5.11.26 ||

తాని తాని చ పూర్ణాని భాజనాని మహాకపిః |

క్వచిదర్ధావశేషాణి క్వచిత్ పీతాన్యశేషతః || 5.11.27 ||

క్వచిన్నైవ ప్రపీతాని పానాని స దదర్శ హా |

క్వచిద్ భక్ష్యాంశ్చ వివిధాః క్వచిత్ పానాని భాగశః || 5.11.28 ||

క్వచిదర్ధావశేషాణి పశ్యన్ పై విచచార హా |
 శయనాన్యత్ర నారీణాం శూన్యాని బహుధా పునః |
 పరస్పరం సమాశ్లిష్య కాశ్చిత్ సుప్తావరాంగనాః || 5.11.29 ||

కాచిచ్చ వస్త్రమన్యస్యా అపహృతోపగుహ్య చ |
 ఉపగమ్యబలా సుప్తా నిద్రాబలపరాజితా || 5.11.30 ||

తాసాముచ్ఛ్వాసవతేన వస్త్రం మాల్యం చ గాత్రజం |
 నాత్యర్థం స్పందతే చిత్రం ప్రాప్య మందమివానిలం || 5.11.31 ||

చందనస్య చ శితస్య సీధోర్మధురసస్య చ |
 వివిధస్య చ మాల్యస్య పుష్పస్య వివిధస్య చ || 5.11.32 ||

బహుధా మారుతస్తస్య గంధం వివిధముద్వహన్ |
 స్నానానాం చందనానాం చ ధూపానాం చైవ మూర్ఛితః || 5.11.33 ||

ప్రవవౌ సురభిర్గంధో విమానే పుష్పకే తదా |
 శ్యామావదాతాస్తత్రాన్యాః కాశ్చిత్ కృష్ణా వరాంగనాః || 5.11.34 ||

కాశ్చిత్ కాంచనవర్ణాంగ్యః ప్రమదా రాక్షసాలయే |
 తాసాం నిద్రావశత్వాచ్చ మదనేన విమూర్ఛితం || 5.11.35 ||

పద్మినీనాం ప్రసుప్తానాం రూపమాసీద్ యథైవ హి |
 ఏవం సర్వమశేషేణ రావణాంతః పురం కపిః |
 దదర్శ స మహాతేజా న దదర్శ చ జానకీం || 5.11.36 ||

నిరీక్షమాణశ్చ తతస్తాః స్త్రియః స మహాకపిః |
 జగామ మహతీం శంకాం ధర్మసాధ్వసశంకితః || 5.11.37 ||

పరదారావరోధస్య ప్రసుప్తస్య నిరీక్షణం |
 ఇదం ఖలు మమాత్యర్థం ధర్మలోపం కరిష్యతి || 5.11.38 ||

న హి మే పరదారాణాం దృష్టిర్విషయవర్తినీ |
అయం చాత్ర మయా దృష్టః పరదారాపరిగ్రహః || 5.11.39 ||

తస్య ప్రాదురభూచ్ఛింతా పునరన్యా మనస్వినః |
నిశ్చిత్తైకాంతచిత్తస్య కార్యనిశ్చయదర్శినీ || 5.11.40 ||

కామం దృష్టౌ మయా సర్వా విశ్వస్థా రావణస్త్రియః |
న తు మే మనసా కించిద్ వైకృత్యముపపద్యతే || 5.11.41 ||

మనో హి హేతుః సర్వేషామింద్రియాణాం ప్రవర్తనే |
శుభాశుభాస్వవస్థాసు తచ్చ మే సువ్యవస్థితం || 5.11.42 ||

నాన్యత్ర హి మయా శక్యా వైదేహీ పరిమార్గితుం |
స్త్రియో హి స్త్రీషు దృశ్యంతే సదా సంపరిమార్గణే || 5.11.43 ||

యస్య సత్త్వస్య యా యోనిస్తస్యాం తత్ పరిమార్గతే |
న శక్యం ప్రమదా నష్టా మృగీషు పరిమార్గితుం || 5.11.44 ||

తదిదం మార్గితం తావచ్ఛుద్ధేన మనసా మయా |
రావణాంతఃపురం సర్వం దృశ్యతే న చ జానకీ || 5.11.45 ||

దేవగంధర్వకన్యాశ్చ నాగకన్యాశ్చ వీర్యవాన్ |
అవేక్షమాణో హనుమాన్ నైవాపశ్యత జానకీం || 5.11.46 ||

తామపశ్యన్ కపిస్తత్ర పశ్యన్కాంచన్యా వరస్త్రియః |
అపక్రమ్య తదా వీరః ప్రస్థాతుముపచక్రమే || 5.11.47 ||

స భూయః సర్వతః శ్రీమాన్ మారుతిర్యత్నమాశ్రితః |
ఆపానభూమిముత్స్పృజ్య తాం విచేతుం ప్రచక్రమే || 5.11.48 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే ఏకాదశః సర్గః ||